

ΙΣΤΟΡΙΑ Β ΤΑΞΗΣ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

3^ο ΘΕΜΑ

Αφού μελετήσετε συγκριτικά τις παρακάτω ιστορικές πηγές και σε συνδυασμό με τις ιστορικές σας γνώσεις

(α) να περιγράψετε το θεσμό του «αλληλέγγυου» και

(μονάδες 12)

(β) να εξηγήσετε τη σκοπιμότητα της θεσμοθέτησης του «αλληλέγγυου» και να επισημάνετε τον τρόπο αντίδρασης των «δυνατών».

(μονάδες 13)

Μονάδες 25

Κείμενο Α

Τα μέτρα του Βασιλείου Β΄ εναντίον των «δυνατών» έγιναν με την πάροδο των χρόνων αυστηρότερα. [...]. Έτσι, το βάρος του αλληλέγγυου, το οποίο ως τότε, σύμφωνα με την αρχή της συλλογικής πληρωμής του φόρων από την αγροτική κοινότητα, έφεραν οι γείτονες του χρεώστη φορολογούμενου μεταφέρθηκε αποκλειστικά στους ώμους του μεγαλοκτηματία. Το αποφασιστικό αυτό μέτρο έφερε διπλό αποτέλεσμα. Πρώτο κατάφερε ένα ιερό ισχυρό κτύπημα στους «δυνατούς» και έπειτα εξασφάλισε με ασφαλέστερο τρόπο την καταβολή των εσόδων του Αλληλέγγυου στο δημόσιο ταμείο.

Georg Ostrogorsky, *Ιστορία του Βυζαντινού Κράτους*, τ. Β, Ιστορικές Εκδόσεις, Στεφ. Δ. Βασιλόπουλος, Αθήνα 1979, σελ. 190

Κείμενο Β

Όπως και στην πρωτοβυζαντινή περίοδο έτσι και κατά την μεσοβυζαντινή οι φορολογούμενοι της «ομάδας χωρίου» συνιστούν υποχρεωτικές ενώσεις δημοσίου δικαίου, είδη εταιριών για την πληρωμή των φόρων. Οι ενώσεις αυτές λέγονται «κοινωνία» (concoctia) ενώ οι γεωργικοί κλήροι λέγονται «ανακοινώσεις». Οι μεγάλοι ιδιοκτήτες μετείχαν στην «κοινωνία» μόνο με μέρος των κτημάτων τους, με τα κτήματα εκείνα που βρίσκονται ανάμεσα στους κλήρους των χωρικών της κοινότητας. Έτσι, η μεγάλη ιδιοκτησία ξέφευγε όλο και περισσότερο από την «αλληλέγγυον» υποχρέωση του φόρου. Ο Βασίλειος ο Β΄ [...] διευρύνει το πεδίο εφαρμογής του «αλληλέγγυου» σε όλους τους φορολογούμενους μιας πλατιάς φορολογικής περιοχής χωρίς καμία εξαίρεση.

ΙΕΕ, Εκδοτική Αθηνών, τόμος Η΄, σελ. 196